అద్రవ్య నిరూపణము

- ✓ సంయోగ రహితమగునది అద్రవ్యము
- ✓ సత్వరజతమస్సులు ద్రవ్యములు కావు. అవి గుణములు అనగా ద్రవ్య ధర్మములు

1. సత్త్వ
2. రజస్సు
3. తమస్సు
4. శబ్ద
5. స్పర్శ
6. రూప
7. రస
8. గన్ధ
9. సంయోగ
10. శక్తి

సత్త్వ

- ✓ ప్రకాశము,సుఖము, లాఘవము మున్నగువానికి మూలకారణమును , అతీంద్రియమును, శక్త్యాద్యతిరిక్తమగు అద్రవ్యము

సత్త్వ →
- శుద్ధసత్త్వము → రజస్తమస్సులు లేని ద్రవ్యమునుండునది
- మిశ్రసత్త్వము → రజస్తమస్సులతో గూడియుండునది

రజః

- ✓ లోభము, ప్రవృత్తి, మున్నగువానికి మూలకారణము అతీద్రియము, శక్త్యాద్యతిరిక్తమగు అద్రవ్యము (లోభము = తనద్రవ్యము ఇంకొకరికి ఇయ్యకుండు స్వభావము) (అశాంతి, స్పృహ మున్నగువానిని కల్గించును)

తమః

- ✓ ప్రామాదము, మోహము మున్నగువానికి మూలకారణము అతీద్రియము, శక్త్యాద్యతిరిక్తమగు అద్రవ్యము (ఇది అప్రకాశము, అప్రవృత్తి, స్తబ్ధత మున్నగువానింగూడ జానింపజేయను

సత్వరజతమస్సులు

- ✓ ప్రకృతియందంతటయును వ్యాపించి యుండును
- ✓ ప్రకృతివశుడగు పురుషునియందును సంబంధించియుండును
- ✓ ప్రళయకాలమున సమముగనుండి , సృష్టికాలమున విషమముగానుండునవి
- ✓ ఈ మూడుగుణములును ఎక్కుతక్కువగానుండి

సత్వరజతమస్సులు

- సత్త్వగుణము
  - ✓ జ్ఞానరూపము
  - ✓ సుఖమును, మోక్షమును గలిగించును
- రజోగుణము
  - ✓ రాగాద్యాత్మకము దుఃఖాదులను కలిగించును
  - ✓ స్వర్గద్యాముష్మిక ఫలమునిచ్చును
- తమోగుణము
  - ✓ ఆలస్యాదులను కలిగించును
  - ✓ నరకమునకు హేతువు

శబ్దము

- ✓ అస్మదాదులకు శ్రోత్రగ్రాహ్యమును పంచభూతములయందుండు నదియు శబ్దము

శబ్దము

వర్ణాత్మకము

- ✓ 50 అక్షరరూపమగు శబ్దము
- ✓ దేవమనుష్యాదుల తాల్వాది అవయములనంది వెడలును

అవర్ణాత్మకము

- ✓ భేర్యాదుల వలనజనించిన శబ్దము
- ✓ శ్రోత్రేంద్రియముచే గ్రాహ్యము

స్పర్శ

- ✓ స్పర్శేంద్రియమునకు మాత్రమే గ్రాహ్యమగు వస్తువునకు విజాతీయముకాని అద్రవ్యము
- ✓ సజాతీయము – అఖిలవస్తుస్పర్శము
- ✓ విజాతీయము – శబ్దరూపాదులు

స్పర్శ

శీత

(జలము)

ఉష్ణ

(తేజస్సు)

అనుభయ

(పృధివి,వాయువు)

రూపము

- ✓ చక్షురింద్రియమునకు మాత్రమే గ్రాహ్యమగు వస్తువునకు విజాతీయముగాని అద్రవ్యము (ఘటపటాదూలయందలి రూపము)

రూపము

సీత(తెలుపు)	రక్త(ఎరుపు)	పీత(పచ్చ)	కృష్ణ(నలుపు)
✓ జలము ✓ రజతము ✓ శంఖము ✓ ముత్తేపుచిప్ప ✓ చంద్రుడు	✓ అగ్ని ✓ దాసనపూవు ✓ దానిమ్మగింజ ✓ మంకెనపూవు ✓ పగడము	✓ బంగారము ✓ హరితాళము ✓ పసుపు	✓ నలుపు

రూపము

భాస్వరరూపము	అభాస్వరరూపము
✓ తేజస్సునందు భాస్వరరూపము	✓ పృధివిసలిలమునందు అభాస్వరరూపము

రస

- ✓ జిహ్వకు మాత్రమే గ్రాహ్యమగు వస్తువునకు విజాతీయముగాని అద్రవ్యము

రస

మధురము (తీయన)	ఆమ్లము (పులుపు)	లవణము (ఉప్పదనము)	కటు (కారము)	కషాయము (ఒగరు)	తిక్తము (చేదు)
చెరుకు పాలు బెల్లము	మామిడికాయ చింతపండు ఉసిరికాయ	ఉప్పు చవిటి	సొంఠి మిరియాలు ఆవగింజలు	కరకకాయ తాండ్రకాయ మామిడిచిగురు	కింపాకము వేపరసము

గంధ

- ✓ ఘ్రాణకు మాత్రమే గ్రాహ్యమగు వస్తువునకు విజాతీయముగాని అద్రవ్యము
- ✓ ఈ గంధము పృధివియందుమాత్రమే యుండును
- ✓ పంచికరణ ప్రక్రియచే అన్ని భూతములకు ఉండును

గంధ

సురభిగంధము	అసురభిగంధము
✓ చందనము ✓ కస్తూరి ✓ కుంకుమపూవు	

సంయోగము

- ✓ ఇవి రెండును కలిసియున్నవి అనుజ్ఞానము దేనివలన కలుగునో అది సంయోగము
- ✓ గంధాదులవలే నొక్కదానియందే నియతమూగ నుండునదికాదు
- ✓ ఒక వస్తువునందే సంయోగము, సంయోగాభావము నుండును. ఒక భాగమున సంయోగము, మరియొక భాగమున సంయోగాభావము నుండును. (వృక్షమునందు కోతి). సమానాధికరణములగుట విరుద్ధము కాదు

సంయోగము

కార్యసంయోగము

- ✓ కొన్నివస్తువులలో రెండిటియొక్క ప్రయత్నము వలన జరుగును (రెండు పిల్లల యుద్ధము)
- ✓ కొన్నిచోట్ల రెండిటిలో నొకదాని ప్రేరణమువలన జరుగును (డేగవాలుట)
- ✓ కార్యసంయోగము అనిత్యము

అకార్యసంయోగము

- ✓ విభుద్రవ్యముల సంయోగము (నిత్యద్రవ్యముల సంయోగము)
- ✓ అకార్య సంయోగము నిత్యము

శక్తి

- ✓ సర్వకారణములకును గారణత్వమును నిర్విహించునట్టి ఒక అద్రవ్య విశేషము
- ✓ శక్తి కలదనుటకు ఆగమము , తర్కము ప్రమాణములు
- ✓ శక్తియున్ననే దాహకత్వము కల్గును, లేనిచో గలుగదు. కావున శక్తిఅను ఒకగుణము కలదు
- ✓ ఆ శక్తి అతీంద్రియము (అయస్కాంతదులందు ఆ శక్తి సుప్రసిద్ధము)

- ✓ ఇతరమతస్థులు 24 గుణములు అంగీకరించిరి
- ✓ రామానుజసిద్ధాంతమున 10 అద్రవ్యములను అంగీకరించిరి.